

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

јуни, 2022 година

СОДРЖИНА

Резиме	2
1. Реален сектор	
Индустриско производство	3
Број на работници во индустријата	4
Деловни тенденции во преработувачката индустрија	5
Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите	5
Инфлација	6
Берзански цени	8
2. Надворешнотрговска размена	
Извоз	9
Увоз	11
Салдо на трговска размена	11
Валутна структура	12
3. Фискален сектор	
Буџетски приходи според економската класификација	13
Буџетски расходи според економската класификација	14
Расходи по буџетски корисници	15
Буџетско салдо	16
4. Социјален сектор	
Нововработени и регистрирани невработени лица во Агенцијата за вработување	17
Плати	18
Пензии	18
5. Монетарен и финансиски сектор	
Примарни пари	19
Депозитен потенцијал	19
Кредити на банките	20
Каматни стапки на депозитни банки	21
Пазар на капитал	21
Девизни резерви	21

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

јуни, 2022 година

- Индустриското производство во јуни 2022 година забележа раст од 0,9% во споредба со истиот месец претходната година;
- Потрошувачките цени во јуни регистрираа забрзан годишен раст од 14,5%, а на месечно ниво се зголемија за 2,8%;
- Во периодот јануари - јуни 2022 година извозот забележа раст од 20,2%, а увозот од 28,7%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 52,0%, споредено со истиот период минатата година;
- Вкупните приходи на Буџетот во периодот јануари – јуни 2022 година изнесуваа 116.426 милиони денари, односно 14,5% од БДП, што претставува повисоко остварување за 14,9% во однос на истиот период минатата година;
- Вкупните расходи на Буџетот во периодот јануари – јуни 2022 година изнесуваа 126.770 милиони денари, односно 15,8% од БДП, што е за 7,0% повеќе во споредба со истиот период претходната година;
- Вкупните кредити на банките во јуни 2022 година се зголемија за 10,0% во споредба со јуни 2021 година, а вкупниот депозитен потенцијал на банките оствари раст од 1,8%.

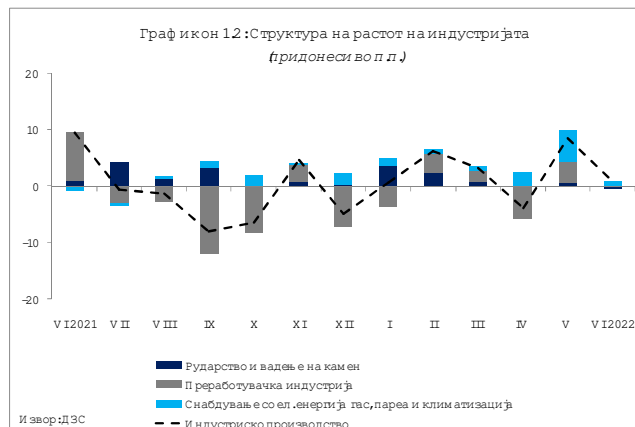
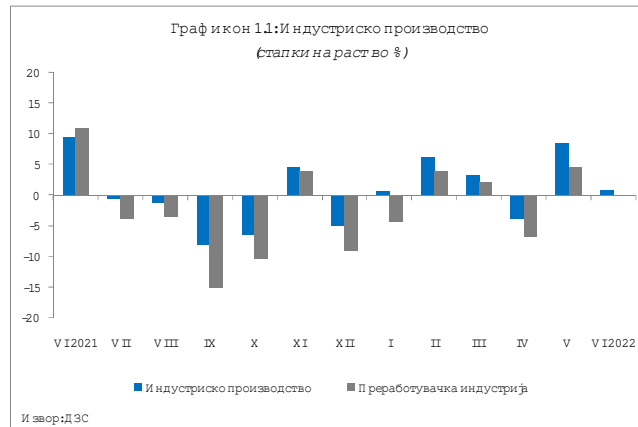
1. РЕАЛЕН СЕКТОР

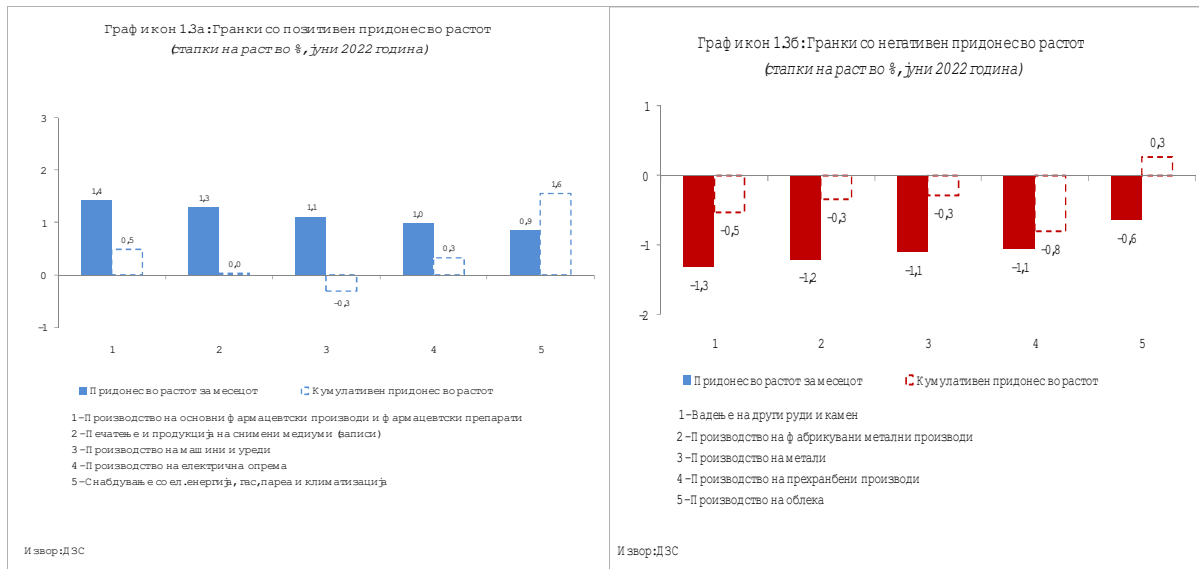
Индустриско производство

Индустриското производство во јуни 2022 година забележа раст од 0,9% во споредба со истиот месец претходната година. Растот во јуни 2022 година се должи на зголеменото производство во секторите Преработувачката индустрија (0,1%) и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација (10,1%), додека во секторот Рударство и вадење камен е забележан пад од 4,1%.

Раст на производството во јуни 2022 година бележат 14 од вкупно 27 индустриски гранки кои сочинуваат 51,3% од вкупната индустрија. Од гранките со повисока додадена вредност, раст во јуни 2022 година е забележан во гранките производство на моторни возила од 6,6% со придонес од 0,5 п.п., производство на електрична опрема од 15,9% со придонес од 1,0 п.п. и производство на машини и уреди од 16,4% со придонес од 1,1 п.п.. Традиционалните гранки во јуни 2022 година забележаа намалување на производството и тоа: прехранбената индустрија регистрираше пад од 9,9% со придонес од -1,1 п.п., производството на облека забележа пад од 9,5% со придонес од -0,6 п.п., производството на тутунски производи се намали за 16,4% со придонес од -0,4 п.п., производството на пијалаци забележа пад од 3,0% со придонес од -0,1 п.п. и производството на текстил се намали за 1,0% со придонес од -0,1 п.п..

Растот на производството според намената на произведените единици во јуни 2022 година е последица на зголеменото производство во следните гранки: Енергија (бележи раст од 17,5% со придонес од 1,7 п.п.), Капитални производи (раст од 7,0% со придонес од 1,2 п.п.), Трајни производи за широка потрошувачка (бележи раст од 6,6% и придонес од 0,3 п.п.) и Нетрајни производи за широка потрошувачка (раст од 0,3% и придонес од 0,1 п.п.), додека во гранката Интермедијарни производи, освен енергија е забележан пад од 8,2% со придонес од -2,8 п.п..

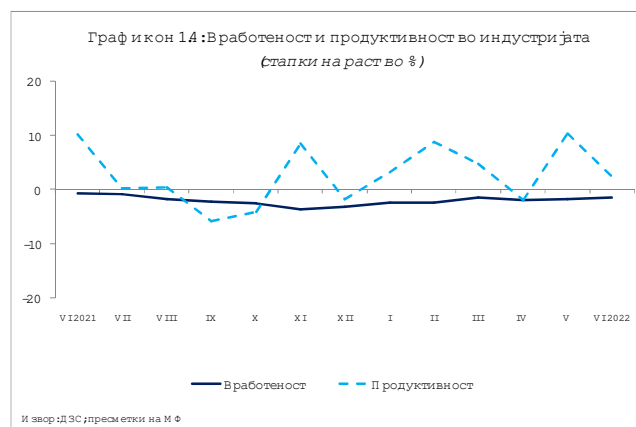

На кумулативна основа, во првите шест месеци од 2022 година индустријата забележа раст од 2,5%, што се должи на зголеменото производство во секторите Рударство и вадење камен од 9,4% (придонес од 0,9 п.п.) и Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 18,5% (придонес од 1,6 п.п.), додека секторот Преработувачка индустрија не бележи промена во анализираниот период. Од индустриските гранки, највисок придонес во растот има Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 1,6 п.п. при раст од 18,5%.

Според намената на произведените единици, раст во периодот јануари – јуни 2022 година е регистриран во гранките Енергија (20,6%), Интермедијарни производи освен енергија (0,5%), Капитални производи (2,1%) и Трајни производи за широка потрошувачка (23,7%), додека гранката Нетрајни производи за широка потрошувачка бележи пад од 1,8%.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во јуни 2022 година е намален за 1,5%. Падот се должи на намалениот број работници во сите сектори, и тоа: Рударство и вадење камен од 2,8%, Преработувачка индустрија од 1,4% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 1,2%. Сепак, постојат гранки со релативно висок раст на вработеноста, како што се производство на тутунски производи со раст од 20,8%, производство на хемикалии и хемиски производи со раст од 9,8% и производство на електрична опрема со раст од 4,0%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во јуни 2022 година во однос на истиот период минатата година покажуваат дека падот е резултат

на намалениот број работници во групите енергија од 5,1% и нетрајни производи за широка потрошувачка од 4,8%.

Кумулативните податоци покажуваат дека бројот на работници во индустријата во периодот јануари – јуни 2022 година бележи пад од 1,9%, што се должи на намалениот број работници во сите сектори, односно Рударство и вадење на камен од 3,1%, Преработувачка индустрија од 1,8% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 1,4%.

Во однос на наменските групи, бројот на работници во индустријата во првите шест месеци од 2022 година е намален во групите енергија и нетрајни производи, а падот е најизразит во групата нетрајни производи за широка потрошувачка од 6,4%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Економската состојба на деловните субјекти во јуни 2022 година е поповолна споредено со мај 2022 година, а понеповолна во однос на истиот месец од 2021 година.

Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во јуни изнесува 66,3% од нормалното искористување, што претставува раст споредено со претходниот месец кога изнесувало 65,4%. На годишна основа, искористеноста на капацитетите е намалена за 4,8 п.п..

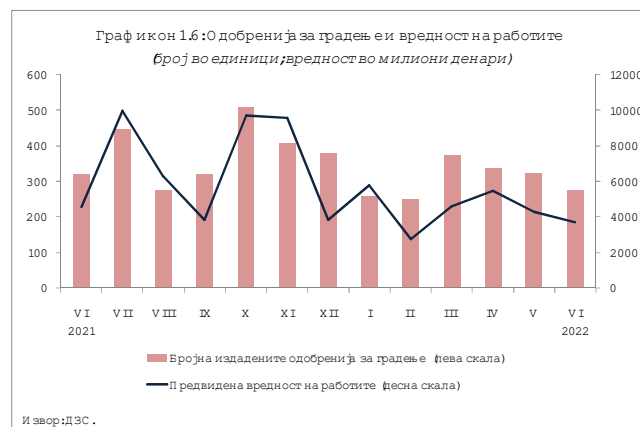
Најголемо влијание врз ограничувањето на обемот на производството во јуни имаат следните фактори: недостигот на квалификувана работна сила со 20,1%, недоволната странска побарувачка со 18,6%, неизвесното економско опкружување со 14,8% и недоволната домашна побарувачка со 11,8%.

Состојбата на обезбеденоста на производството со порачки во јуни 2022 година во однос на мај 2022 година е поповолна, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се понеповолни во однос на претходниот месец, а залихите на готови производи на месечна основа се намалени.

Број на издадени одобренја за градење и предвидена вредност на објектите

Во јуни 2022 година издадени се вкупно 277 одобренја за градење, што претставува пад од 13,4% во однос на истиот месец од 2021 година. Споредено со мај 2022 година, бројот на издадени одобренја за градење е намален за 14,2%. Предвидената вредност на објектите според издадените одобренја за градење во јуни 2022 година на

Извор: ДЗС.

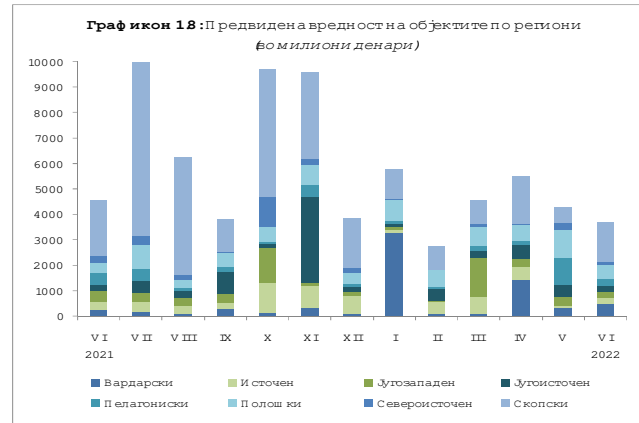
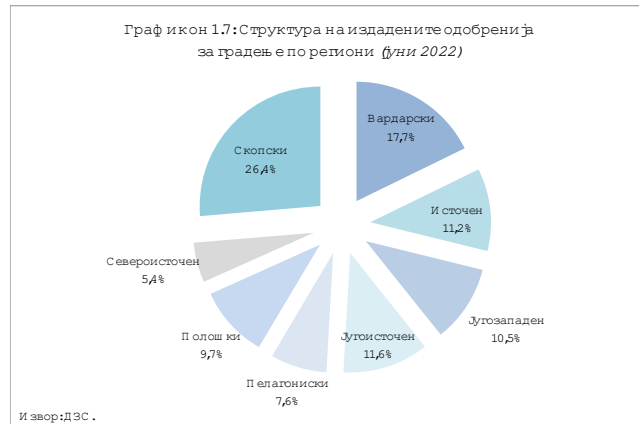

годишна основа е пониска за 19,2%, а во однос на претходниот месец истата бележи пад од 14,3%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобренја за градење, 132 (или 47,7%) се наменети за објекти од високоградба, 57 (или 20,5%) за објекти од нискоградба и 88 (или 31,8%) за реконструкција на објекти.

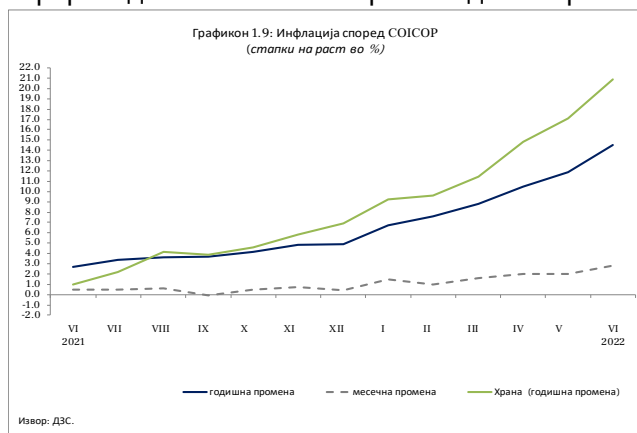
Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 277 издадени одобренја за градба, на 147 објекти (или 53,1%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 130 објекти (или 46,9%) инвеститори се деловни субјекти.

Со издадените одобренја за градење во јуни 2022 година предвидена е изградба на 550 станови со вкупна корисна површина од 40.493 м². Бројот на предвидени станови за изградба на месечно ниво е зголемен за 7,8%, а на годишно ниво е намален за 13,9%.

Инфлација

Потрошувачките цени во јуни регистрираа дополнителен забрзан годишен раст од 14,5% (11,9% во мај 2022 година), што главно се должи на растот на цените на енергенсите и на храната, која регистрира зголемување како резултат на високиот раст на увозните цени поради растот на цените на примарните производи на светските берзи. Цените на енергенсите во последните месеци се зголемија како резултат на зголемувањето на цената на струјата за домаќинствата за 9,48% и укинувањето на дневната евтина тарифа, согласно одлуката на РКЕ, како и одлуката за зголемување на крајната цена на испорачаната топлинска енергија во просек за 14,05%.

Базичната стапка на инфлација (инфлација во која е исклучено влијанието на цените на храната и енергенсите) во јуни регистрира зголемување кое изнесува 6,9% на годишна основа (6,6% претходниот месец), при што најголем позитивен придонес имаат зголемените цени во категоријата Ресторани и хотели.

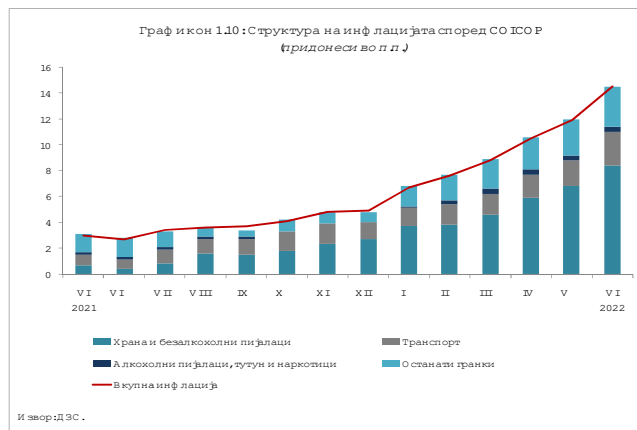
Кумулативно, во првата половина од годината потрошувачките цени регистрира раст од 10,0% на годишно ниво.

Цените во категоријата Храна и безалкохолни пијалаци, којашто има најголемо учество при пресметката на Индексот на трошоците на животот, се зголемија за 20,9% (17,1% претходниот месец) на годишно ниво. Зголемувањето на стапката на раст на цените на храната се должи на зголемувањето на цените на повеќе продукти, при што најголем позитивен придонес имаа цените на лебот и житните производи (годишен раст од 30,8%), зеленчукот (годишен раст од 21,6%), млеко, сирење и јајца (годишен раст од 19,9%) и месото (годишен раст од 18,4%). Цената на маслото во јуни регистрира зголемување од 51,1%.

Гледано по компоненти, највисок годишен раст на цените во јуни 2022 година е забележан во категоријата Транспорт од 31,4%, што е главно резултат на растот на цените на горивата и транспортните услуги. Раст на цените е регистриран во сите категории, и тоа: Ресторани и хотели од 12,3%, Домување, вода, електрика, гас и други горива од 9,4%, Разновидни стоки и услуги од 8,8%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 8,2%, Мебел, покуќнина и редовно одржување во домаќинствата од 7,7%, Рекреација и култура од 5,9%, Здравствена заштита од 4,3%, Облека и обувки од 1,6%, Образование и Комуникации од по 0,3%.

Потрошувачките цени во јуни 2022 година се зголемија за 2,8% во однос на претходниот месец (во мај беше регистриран раст од 2,0%). Цените на месечно ниво најголемо зголемување регистрираа во категоријата Храна и безалкохолни пијалаци од 3,6%. Раст на цените има во повеќе категории и тоа: Транспорт од 9,1%, Ресторани и хотели од 2,7%, Разновидни стоки и услуги од 1,7%, Рекреација и култура од 1,6%, Домување, вода, електрика, гас и други горива од 1,1%, Мебел, покуќнина и редовно одржување во домаќинствата од 1,0%, Здравствена заштита од 0,3%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици и Облека и обувки од по 0,1%. Цените во категориите Образование и Комуникации останаа непроменети.

Во јуни 2022 година, цените на мало се зголемија за 13,7% на годишно ниво. На месечна основа, цените на мало регистрираа раст од 2,4%. Кумулативно, во првата половина од 2022 година цените на мало се зголемија за 10,4% во однос на истиот период минатата година.

Во еврозоната, стапката на инфлација во јуни 2022 година регистрира натамошен забрзан раст и е на историски највисоко годишно ниво од 8,6% (8,1% во мај). Растот на цените се должи на значителниот раст на цената на енергијата од 41,9% (39,1% во мај), следен од порастот на цените на храната, алкохолот и тутунот од 8,9% (7,5% во мај), неенергетските индустриски добра од 4,3% (4,2% во мај) и услугите од 3,4% (3,5% во мај). Согласно остварените стапки на раст како и очекувањата за движењето на цените на храната и нафтата на светските берзи и воениот конфликт меѓу Русија и Украина, ЕЦБ ја ревидираше стапката на инфлација во нагорна насока и согласно проекциите од јуни стапката на инфлација во 2022 година би достигнала 6,8%, 3,5% во 2023 и 2,1% во 2024 година.

Берзански цени

Цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи во јуни 2022 година споредено со претходниот месец се зголеми за 6,9% и изнесува 120,1 долар за барел.

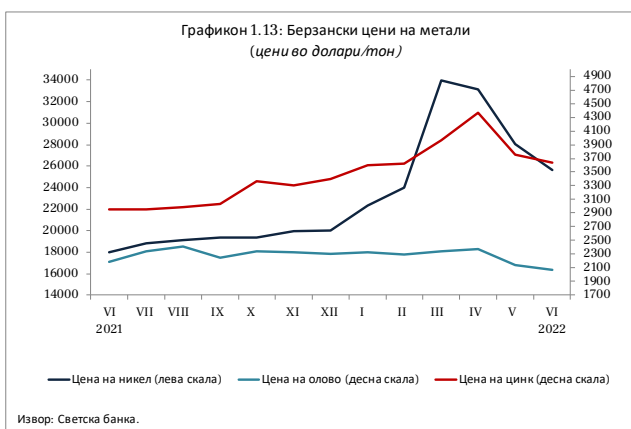
Цената на суровата нафта е највисока во последните неколку години, како резултат на војната помеѓу Русија и Украина односно стравувањата од прекин во снабдувањето поради воведените санкции од страна на западните земји против Русија и можните контрасанкции од страна на Русија, како и поради ограничувањата на снабдувањето од водечките производители од Организацијата на земјите извознички на нафта (ОПЕК) и нивните сојузници предводени од Русија. На годишно ниво, цената на нафтата е повисока за 64,3%.

Во јуни 2022 година, цената на природниот гас регистрираше раст од 5,8% на месечно ниво. Цената на природниот гас од април 2021 година континуирано регистрира високи стапки на раст како резултат на зголемената побарувачка поттикната од економското закрепнување од пандемијата, меѓутоа во ноември 2021 година индексот регистрираше пад, за да на крајот од годината повторно регистрира раст. На почетокот на 2022 година, цената на природниот гас регистрираше пад, а причината за падот е привременото и привидно намалување на тензиите меѓу Русија и Украина, меѓутоа по нападот на Русија цената на гасот регистрираше забрзан раст. Сепак и покрај ситуацијата, испораката на руски природен гас во Европа е непрекината, но санкциите предизвикуваат загриженост поради прекини во снабдувањето, а со тоа и рекорден раст на цената на гасот. На годишно ниво, цената на природниот гас во јуни регистрираше зголемување од 177,9%.

Цената на електрична енергија според Унгарската берза на електрична енергија (MEX) во јуни 2022 изнесува 236,8 евра за мегават/час и на месечно ниво е зголемена за 15,6%, додека во споредба со јуни претходната година истата е зголемена за 204%.

Во јуни, цените на основните метали бележат месечен пад и

тоа: калајот за 11,8%, алуминиумот за 9,4%, никелот за 8,6%, бакарот за 3,8%, оловото за 3,6% и цинкот за 3,2%. Цената на железната руда регистрираше пад од 0,4%.

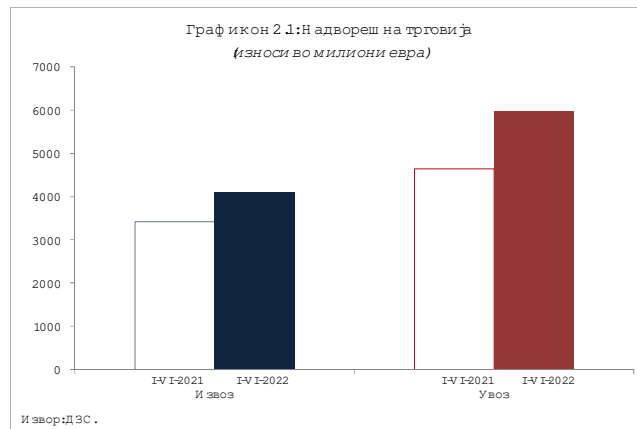
Од почетокот на 2022 година цената на златото регистрира нагорни стапки на раст, меѓутоа во април 2022 година истата регистрираше пад и намалувањето продолжи и во јуни со што цената на злато се намали за 0,6% на месечна основа. Трендот на месечен пад на цената го следеа и другите благородни метали, па така цените на среброто и на платината се намалија за 1,6% и 0,2%, соодветно.

Цената на пченката на светските берзи во јуни 2022 година се намали за 2,6% на месечна основа, а цената на пченицата за 13,3%.

2. НАДВОРЕШНОТРГОВСКА РАЗМЕНА

Вкупната надворешнотрговска размена во првата половина од 2022 година изнесува 10.072,2 милиона евра и бележи раст од 25,1% во однос на истиот период минатата година.

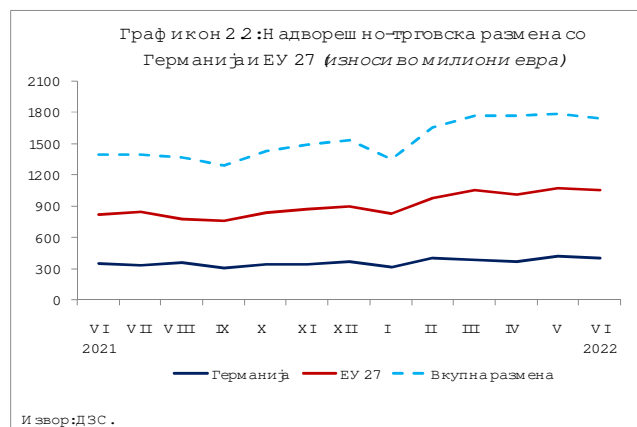
Во периодот јануари - јуни 2022 година, учеството на размената со Европската Унија (ЕУ 27¹), како најголем трговски партнер, е намалено за 0,2 п.п. споредено со истиот период претходната година и изнесува 59,7%. Германија е најзначаен трговски партнер на нашата земја. Во структурата на вкупната надворешнотрговска размена на нашата земја, учеството на трговската размена со Германија во првите шест месеци од 2022 година изнесува 22,8% и е намалено за 4,2 п.п. во однос на истиот период од 2021 година.

Извоз

Вредноста на извезените стоки во периодот јануари - јуни 2022 година, изнесува 4.097,5 милиони евра и бележи раст од 20,2% (688,5 милиони евра) во однос на истиот период од 2021 година, а физичкиот обем на извозот бележи раст од 4,8%.

Вредноста на извезените стоки во јуни 2022 година изнесува 741,3 милиони евра и бележи раст од 27,0% (157,5 милиони евра) во однос на истиот месец претходната година, а физичкиот обем на извозот е намален за 0,8% споредено со јуни 2021 година.

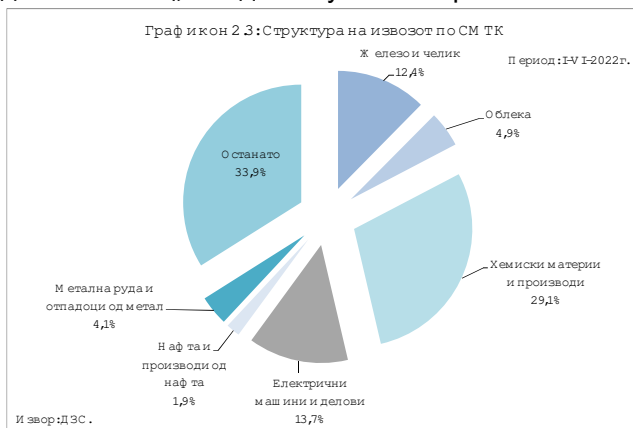

¹ Започнувајќи од мај 2021 година, Велика Британија се распределува во групацијата - Останати земји

Анализирано на месечно ниво, во јуни 2022 година извозот бележи раст од 1,0% (7,1 милион евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на извозот, истиот регистрира месечен пад од 0,5%, што укажува на позитивно влијание на сезонскиот фактор (1,5 п.п.) врз извозот овој месец.

Главни групи производи (според СМТК²) со најголемо учество во извозот во периодот јануари - јуни 2022 година се: хемиски материи и производи, електрични машини и делови, метална руда и отпадоци од метал, железно челик, облека, и нафта и производи од нафта. Овие шест групи производи сочинуваат 66,1% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано според економските групации³ на земјите, во периодот јануари - јуни 2022 година споредено со истиот период од 2021 година, извозот бележи раст во групациите: ЕУ 27, Организација на земјите-извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан, Северноамериканска зона на слободна трговија и Заедница на независни држави, додека пад има во групациите: ЕФТА и Организација за економска соработка на земји од Азиско - пацифичкиот Регион. Извозот во ЕУ 27 бележи раст од 18,5% на годишно ниво, а во земјите од Западен Балкан истиот бележи раст од 31,9%, при што извозот на стоки во ЕУ 27 и земјите од Западен Балкан во вкупниот извоз на Република Северна Македонија учествува со 78,4% и 11,5%, соодветно.

² Стандардна меѓународна трговска класификација

³ Економските групации ги опфаќаат следните земји: ЕУ 27 (Австрија, Белгија, Бугарија, Хрватска, Кипар, Чешка, Германија, Данска, Естонија, Шпанија, Финска, Франција, Грција, Унгарија, Ирска, Италија, Литванија, Луксембург, Латвија, Малта, Холандија, Полска, Португалија, Романија, Шведска, Словенија и Словачка); ЕФТА (Швајцарија, Исланд, Лихтенштајн и Норвешка); Организација на земјите извознички на нафта и нафтени деривати (Обединети Арапски Емирати, Ангола, Алжир, Еквадор, Ирак, Иран, Кувајт, Либија, Нигерија, Катар, Саудиска Арабија и Венецуела); Западен Балкан (Албанија, БиХ, Црна Гора, Северна Македонија, Косово и Србија); Северноамериканска зона на слободна трговија (Канада, Мексико и САД); Организација за економска соработка на земјите од Азиско - пацифичкиот Регион (Австралија, Брунеи, Канада, Чиле, Кина, Хонг Конг, Индонезија, Јапонија, Кореа, Мексико, Малезија, Нов Зеланд, Перу, Папуа Нова Гвинеја, Филипини, Русија, Сингапур, Тајланд, Тајван, САД и Виетнам) и Заедница на независни држави (Ерменија, Азербејџан, Белорусија, Киргистан, Казахстан, Молдавија, Русија, Таџикистан, Туркменистан, Украина и Узбекистан).

Увоз

Вредноста на увезените стоки во периодот јануари - јуни 2022 година изнесува 5.974,7 милиони евра и бележи раст од 28,7% (1.331,0 милиони евра) во однос на истиот период од 2021 година, а физичкиот обем на увозот раст од 6,2%.

Вредноста на увозот во јуни 2022 година изнесува 999,8 милиони евра, што претставува раст од 23,8% (192,1 милион евра) во однос на истиот месец од 2021 година, а увезените количини стоки се намалени за 9,8% споредено со јуни 2021 година.

Анализирано на месечно ниво, во јуни 2022 година увозот бележи пад од 4,8% (50,2 милиона евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на увозот, истиот регистрира месечен пад од 6,3%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (1,5 п.п.) врз увозот во овој месец.

Табела 2.1. Преглед на извозот и увозот на селектирани групи производи

И извоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VI-2021	I-VI-2022	Салдо	Стапки во%		I-VI-2021	I-VI-2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	67,0	78,6	11,6	17,3	000 Т	503,1	601,0	97,8	19,4
М ил. ЕУР	29,9	77,8	48,0	160,6	М ил. ЕУР	225,7	532,0	306,3	135,7
М ил. \$	36,0	84,5	48,5	134,8	М ил. \$	271,9	579,0	307,1	113,0

*Претходни податоци

И извоз на хемиски производи*)					Увоз на хемиски производи*)				
	I-VI-2021	I-VI-2022	Салдо	Стапки во%		I-VI-2021	I-VI-2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	42,9	35,6	-7,3	-17,0	000 Т	18,0	15,6	-2,4	-13,1
М ил. ЕУР	812,8	1192,1	379,3	46,7	М ил. ЕУР	113,6	94,8	-18,7	-16,5
М ил. \$	980,0	1303,2	323,3	33,0	М ил. \$	136,8	103,7	-33,0	-24,2

*Претходни податоци

И извоз на железо и челик*)					Увоз на железо и челик*)				
	I-VI-2021	I-VI-2022	Салдо	Стапки во%		I-VI-2021	I-VI-2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	354,8	387,7	32,9	9,3	000 Т	354,2	431,6	77,4	21,8
М ил. ЕУР	332,3	507,5	175,2	52,7	М ил. ЕУР	229,0	385,1	156,1	68,2
М ил. \$	400,5	555,1	154,6	38,6	М ил. \$	275,8	421,5	145,7	52,8

*Претходни податоци

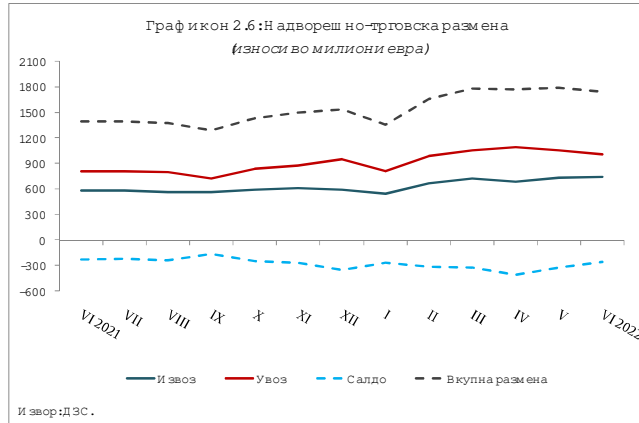
Салдо на трговска размена

Во периодот јануари - јуни 2022 година, трговскиот дефицит се зголеми за 52,0% односно 642,5 милиони евра споредено со истиот период минатата година.

Во јуни 2022 година, трговскиот дефицит се зголеми за 15,5% односно 34,6 милиони евра споредено со јуни 2021 година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, зголемувањето на дефицитот е резултат од зголемувањето на дефицитот во размената со горива и мазива и храна и пијалаци, како и од намалувањето на позитивното салдо во размената со стоки за инвестиции без транспортна опрема. Од друга страна, кон намалување на негативното салдо дејствуваше намалувањето на дефицитот во размената со индустриски набавки и стоки за широка потрошувачка, како и зголемувањето на позитивното салдо во размената со транспортна опрема.

Во периодот јануари - јуни 2022 година, 92,9% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција и Кина, а потоа следуваат: Турција, Србија, Русија, Полска и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Шпанија, Унгарија, Белгија и Холандија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 89,7% од трговската размена во периодот јануари - јуни 2022 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период од 2021 година претставува намалување за 1,8 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 91,6% и 88,5%, соодветно, при што застапеноста на еврото кај извозот е намалена за 2,6 п.п., а кај увозот за 1,1 п.п. во однос на периодот јануари – јуни 2021 година.

Табела 2.2: Н адвореш но-трговска размена на Република Северна Македонија (по валути); пресметки на МФ

валута	I-VI-2021					I-VI-2022					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	колич.000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валути	увоз во денари	структ.во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валути	увоз во денари	структ.во%		
ЕУР	2.486,9	4.158.320.364	61,6355	256.300.142.480	89,5	2.767,5	5.285.174.363	61,6787	325.982.683.960	88,5	1.126.854.198	27,1
УСД	1.095,7	537.313.440	51,1427	27.479.660.087	9,6	1.041,7	707.535.223	56,3978	39.903.429.984	10,8	170.221.782	31,7
ГВП	0,9	8.645.867	70,9980	613.839.234	0,2	0,7	9.174.050	73,2769	672.245.955	0,2	528.184	6,1
ЕУР+УСД+ГВП	3.583,4			284.393.641.801	99,1	3.809,9			366.558.359.900	99,5		
вк извоз:	3.593,2			286.231.384.365	100,0	3.817,2			368.519.564.542	100,0		28,7

И извор: Државен завод за статистика и НБРСМ

3. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Буџетски приходи според економската класификација

Вкупните приходи на Буџетот во периодот јануари – јуни 2022 година изнесуваа 116.426 милиони денари, односно 14,5% од БДП, што претставува повисоко остварување за 14,9% во однос на истиот период од 2021 година. Ова е седумнаесетти последователен месец во кој е забележан годишен раст на приходите, кој во јуни изнесува високи 18,2%, откако претходно во април и мај е забележан годишен раст од 13,0% и 7,4%, соодветно. Растот е делумно резултат и на пониските приходи во целиот втор квартал од претходната година.

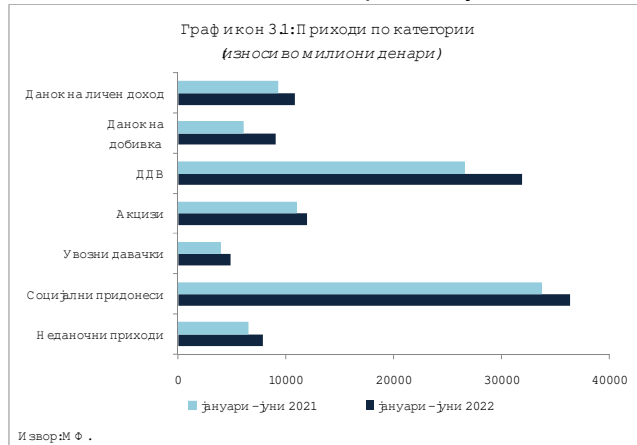
Даночните приходи се реализирани во износ од 68.851 милион денари и се повисоки за 20,4% во однос на периодот јануари – јуни 2021 година, што се должи на високиот раст на приходите од данокот на додадена вредност (ДДВ), увозните давачки, данокот на добивка и персоналниот данок на доход.

Приходите од ДДВ учествуваат со 46,3% во вкупните даночни приходи со остварен износ од 31.879 милиони денари, што претставува зголемување од 19,8% во однос на истиот период претходната година. Притоа, ДДВ годинава е наплатен во бруто-износ од 52.570 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 20.691 милион денари (бруто-наплатата е повисока за 30,8%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 52,1% споредено со периодот јануари – јуни 2021 година). Во структурата на ДДВ, најголемо е учеството на ДДВ од увоз којшто забележува повисоко остварување за 35,4%, додека ДДВ од прометот во земјата забележа зголемување од 19,1%.

Акцизите се остварени во износ од 11.954 милиони денари (учество од 17,4% во даночните приходи), што претставува зголемување од 9,0% во споредба со периодот јануари – јуни 2021 година. Со тоа, само од овие два индиректни данока вкупно се остварени приходи од 43.833 милиони денари, што претставува 63,7% од вкупните даночни приходи во првите шест месеци од 2022 година.

Приходите од данокот на личен доход се остварени во износ од 10.850 милион денари и бележат раст од 17,0% на годишна основа. Притоа, 64,5% од приходите се од плата и други лични примања, 9,0% од приходи од капитал, 7,9% од приходи по основ на договор за дело, 7,0% од приходи од игри на среќа и наградни игри и 11,6% од други видови данок на доход.

Приходите од данокот на добивка во периодот јануари – јуни 2022 година имаат остварен износ од 9.033 милиони денари, што претставува зголемување од високи 48,6% во однос на првите шест месеци претходната година, како резултат на поволните остварувања кај даночните биланси коишто бележат значително зголемување за 53,5%, како и кај месечните аконтации коишто се зголемени за 49,1%.

Приходите од царина се остварени во износ од 4.824 милиони денари и забележаа зголемување од 22,1%. Приходите од други даноци се остварени во износ од 311 милиони денари во првите шест месеци од 2022 година.

Социјалните придонеси се остварени во износ од 36.376 милиони денари, што претставува поголемо остварување за 7,9% споредено со периодот јануари – јуни претходната година. Притоа, наплатата кај придонесите за вработување е повисока за 8,0%, кај придонесите за здравствено осигурување за 7,9%, а кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување за 7,8%.

Неданочните приходи се остварени во износ од 7.873 милиони денари и во однос на периодот јануари – јуни 2021 година забележаа повисоко остварување за 21,5% (во овие приходи спаѓаат приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби, концесии и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди се остварија во износ од 776 милиони денари, што е зголемување за 80,0% во однос на првите шест месеци минатата година.

Приходите од странски донации од меѓународна и билатерална соработка се остварија во износ од 1.676 милиони денари и се пониски за 41,0% во однос на периодот јануари – јуни 2021 година.

Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните расходи на Буџетот во периодот јануари – јуни 2022 година изнесуваа 126.770 милиони денари, односно 15,8% од БДП, што е за 7,0% повеќе во споредба со истиот период претходната година.

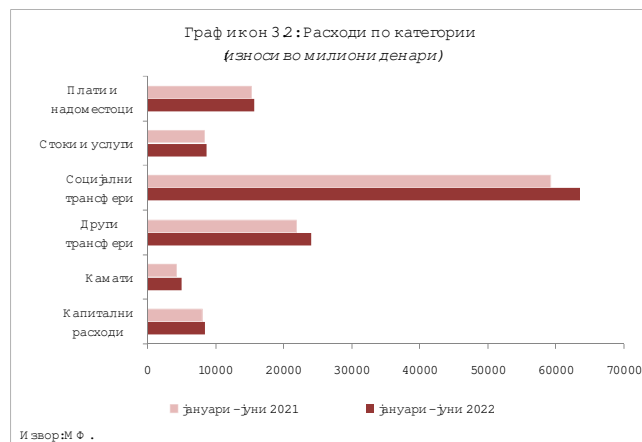
Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 118.238 милиони денари учествуваат со 93,3% и се зголемени за 7,1% во однос на периодот јануари – јуни 2021 година.

Платите и надоместоците се реализирани во износ од 15.746 милиони денари, што претставува зголемување за 3,5% на годишна основа, а нивното структурно учество во вкупните расходи на Буџетот изнесува 12,4%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 8.710 милиони денари и споредено со истиот период од 2021 година забележаа раст од 3,8%.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите коишто изнесуваа 88.658 милиони денари. Средствата за трансфери забележаа повисока реализација за 7,3% споредено со периодот јануари – јуни 2021 година и учествуваа со 69,9% во вкупните расходи.

Во рамки на трансферите, раст од 7,2% се забележува кај социјалните трансфери, кои изнесуваа 63.562 милиона денари, со што истите учествуваат во вкупните расходи со 50,1%. Трансферите кон Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, коишто зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, се реализирани во износ од 38.739

милиони денари, што е зголемување за 9,0% споредено со периодот јануари – јуни 2021 година и учествуваат со 30,6% во вкупните расходи. Во категоријата Други трансфери е регистриран раст од 10,7%, а притоа субвенциите и трансферите изнесуваат 13.157 милиони денари и се зголемени за 17,8%. Блок-дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 9.756 милиони денари забележаа раст од 2,2% во споредба со истиот период претходната година.

Во анализираниот период, средствата за капитални расходи се реализирани во износ од 8.532 милиона денари со структурно учество од 6,7% во вкупните расходи, така што забележаа повисока реализација од 6,1% во споредба со првите шест месеци од 2021 година.

Расходи по буџетски корисници

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници, чиј вкупен годишен буџет изнесува над 80% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

Министерството за труд и социјална политика во периодот јануари – јуни 2022 година реализираше 26.639 милиони денари или 49,1% од вкупниот буџет за тековната година. Притоа, најголем дел (68,7%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до вонбуџетските фондови, за што се потрошени 18.303 милиони денари или 52,3% од средствата наменети за 2022 година. Втора најзначајна расходна ставка е социјални бенефиции, којашто учествува со 22,8% во вкупните расходи и за оваа намена реализирани се 46,1% (6.085 милиони денари) од планираните за 2022 година.

Владата на Република Северна Македонија во првите шест месеци од 2022 година реализираше вкупно 5.710 милиони денари, односно 39,0% од планираните средства за 2022 година. Притоа, субвенции и трансфери учествува со високи 73,0% во вкупните расходи на овој буџетски корисник, а реализирани се во износ од 4.170 милиони денари (35,1% од предвидените средства).

Министерството за образование и наука во анализираниот период изврши буџетски средства во износ од 13.560 милиони денари, што е 46,1% од вкупниот буџет за 2022 година. Најголем дел од расходите (61,3%) претставуваат тековни трансфери до ЕЛС, за што се потрошени 8.309 милиони денари или 48,2% од вкупно планираните средства. Плати и надоместоци е втора најзначајна ставка со учество од 17,0%, за што се потрошени 2.309 милиони денари, односно 46,6% од вкупно предвидените.

Преку разделот Министерство за финансии – функции на држава⁴, во периодот јануари – јуни 2022 година реализирани се 12.956 милиони денари, што претставува 42,1% од предвидените за тековната година. Каматни плаќања (5.119 милиони

⁴ Во рамките на овој раздел опфатени се активности како што се: навремено сервисирање на обврските на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА итн.

денари) е најзначајна ставка во вкупните расходи на овој буџетски корисник со учество од 39,5%, а притоа се реализирани 50,1% од планираните. Значајна ставка е и Отплата на главнина за којашто се издвоени 4.159 милиони денари (35,8% од планираното), односно 32,1% од вкупните расходи на овој буџетски корисник.

Министерството за внатрешни работи во првите шест месеци од 2022 година реализираше буџетски средства во износ од 6.231 милион денари, што е 52,7% од вкупниот буџет за оваа година. Плати и надоместоци има најголемо учество во расходите со 63,8%, за што во овој период се реализирани 3.973 милиони денари (48,4% од вкупно предвидените средства за тековната година). Стоки и услуги учествува со 23,3% во вкупните расходи, за што во анализираниот период се потрошени 1.451 милион денари, односно 65,3% од вкупно предвидените.

Во анализираниот период, од страна на Министерството за одбрана вкупно се реализирани 4.523 милиони денари, што претставува 34,3% од сопствениот буџет за 2022 година. Најзначајна расходна ставка е плати и надоместоци со учество од 46,0%, за што се потрошени 2.078 милиони денари или 47,6% од планираното. Втора најзначајна ставка е стоки и услуги со учество од 29,2%, за што се реализирани 1.319 милиони денари или 36,4% од годишниот план.

Во периодот јануари – јуни 2022 година, Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР) реализираше средства во износ од 4.048 милиони денари, што претставува 44,1% од планираните средства за тековната година. Од овој износ, доминантно учество (90,2%) отпаѓа на субвенции и трансфери, за што се потрошени 3.653 милиони денари или 46,1% од вкупно планираните средства за 2022 година.

Министерството за здравство во првите шест месеци од 2022 година изврши буџетски средства во износ од 2.343 милиони денари, што е 33,4% од вкупниот буџет за 2022 година. Тековните трансфери до вонбуџетските фондови имаат најголемо учество со 48,2%, за што се потрошени 1.129 милиони денари или 37,6% од предвидените средства. Расходите за стоки и услуги е втора најзначајна ставка со учество во вкупните расходи за овој буџетски корисник од 42,6%, за што во овој период се потрошени 997 милиони денари или 31,8% од средствата наменети за 2022 година.

Министерството за транспорт и врски во анализираниот период реализираше средства во износ од 1.187 милиони денари, што е 15,0% од вкупниот буџет за тековната година. Капиталните расходи имаат најголемо учество со 52,2%, за што се потрошени 620 милиони денари или 9,1% од предвидените средства, додека расходите за субвенции и трансфери (со учество од 37,0% од вкупните расходи) се реализирани во износ од 440 милиони денари или 64,3% од предвидените средства за тековната година.

Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следната врска (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Буџетско салдо

Во периодот јануари – јуни 2022 година е остварен дефицит во Буџетот на Република Северна Македонија од 10.344 милиони денари, што претставува 1,3% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 9.491 милион денари и претставува 1,2% од БДП. Буџетскиот дефицит во првите шест месеци од 2022 година изнесува 24,2% од планираниот буџетски дефицит за 2022 година.

4. СОЦИЈАЛЕН СЕКТОР

Нововработени и регистрирани невработени лица во Агенцијата за вработување

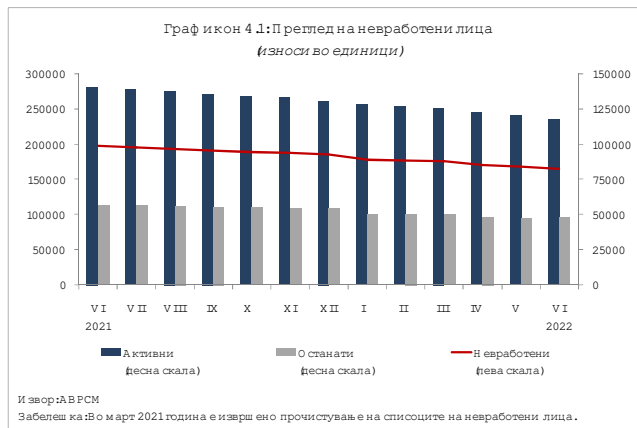
Во јуни 2022 година, во Агенцијата за вработување регистрирани се вкупно 99.108 новозасновани работни односи. Во однос на истиот месец од 2021 година, вкупниот број нововработени лица е зголемен за 4,3%. Трендот на годишен раст на бројот на новозасновани работни односи започна во април 2021 година, меѓу другото, како резултат и на базниот ефект, откако во април 2020 година темпото на вработување беше забавено поради негативните ефекти од пандемијата.

Од вкупниот број нововработени, 41,6% се вработени на неопределено време, а другиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Од вкупниот број новозасновани работни односи во јуни 2022 година, 20,5% се од евиденцијата на невработени.

Вкупниот број невработени лица во јуни 2022 година изнесува 165.518, од кои 117.801 се активни баратели на работа, а 47.717 се останати невработени лица. На годишна основа, вкупниот број невработени лица е намален за високи 16,1%. Во однос на мај 2022 година, бројот на невработени е намален за 2.233 лица, со што продолжува трендот на пад на бројот на невработени лица кој започна во март 2021 година, откако во цела 2020 па сè до февруари 2021 година бројот на невработени генерално беше во пораст.

Најголем дел од активните невработени лица (60,6%) се градско население, а според половата структура 49,1% се мажи. Според степенот на образование, најголемиот дел од невработените лица, односно 67,4%, се со непотполно средно образование или помалку, 24,2% се со завршено средно образование, додека 8,3% имаат вишо или повисоко ниво на образование.

Анализирано според старосната структура, 50,2% од невработените припаѓаат на возрасната група од 25 до 49 години. Според времето на чекање на вработување, 68,2% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 6,6% чекаат 8 и повеќе години.

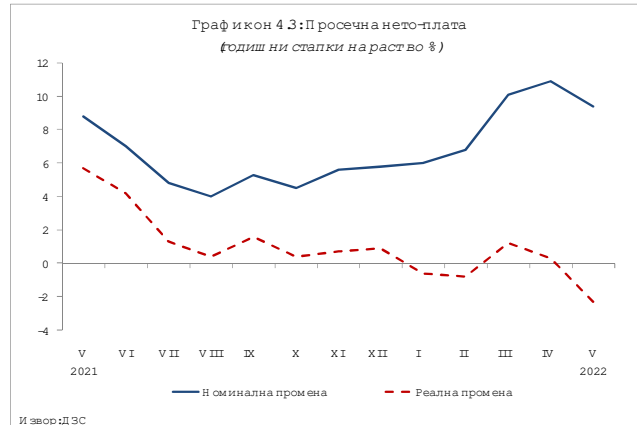

Плати

Просечната номинална нето-плата во мај 2022 година оствари годишен раст од 9,4%, а во однос на април 2022 година истата е пониска за 0,4%. Најголем раст на просечната нето-плата во однос на мај претходната година се забележува во следните сектори: Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (19,7%), Уметност, забава и рекреација (16,1%) и Преработувачка индустрија (14,3%). Реалните плати во мај 2022 година забележаа годишен пад од 2,3%.

Просечната номинална бруто-плата во мај 2022 година споредено со истиот месец од 2021 година порасна за 9,4%, а на месечна основа истата е пониска за 0,3%. Најистакнат раст на просечната бруто-плата во мај 2022 година во однос на мај 2021 година се забележува во следните сектори: Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (20,2%), Уметност, забава и рекреација (16,6%) и Преработувачка индустрија (14,6%). Реалната бруто-плата во мај забележаа годишен пад од 2,2%.

Пензии

Во јуни 2022 година, во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 326.697 пензионери. Од вкупниот број пензионери, 68,2% се корисници на старосна пензија, 23,0% се корисници на семејна пензија и 8,8% се корисници на инвалидска пензија.

Просечната пензија во јуни 2022 година изнесува 16.319 денари и истата е за 4,0% повисока во однос на истиот месец од 2021 година⁵. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во мај 2022 година (последни расположливи податоци) изнесува 52,0%.

Просечната старосна пензија во јуни 2022 година изнесува 17.653 денари, просечната инвалидска пензија изнесува 14.687 денари, а

⁵ При пресметката на просечната пензија не се вклучени воените и земјоделските пензии.

просечната семејна пензија 13.033 денари. За исплата на пензиите во јуни 2022 година се потрошени 5.580 милиони денари, што претставува 51,7% од вкупните социјални трансфери.

5. МОНЕТАРЕН И ФИНАНСИСКИ СЕКТОР

Во јуни 2022 година, Народната банка донесе одлука дополнително да ја зголеми основната каматна стапка за 0,25 п.п. односно од 1,75% на 2,0%, по зголемувањето во април и мај (за по 0,25 п.п., соодветно) што претставува затегнување на монетарната политика како одговор на растечката инфлација и инфлациските очекувања. Одлуката за натамошно затегнување на монетарната политика се заснова врз оцените дека увозните ценовни притисоци се подолготрајни и посилни, што создава одредени преносни ефекти кај повеќе ценовни категории и делува врз инфлациските очекувања.

На седницата во јуни, Народната банка ја зголеми и каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена за 0,15 п.п., односно од 0,30% на 0,45%, како и каматната стапка на расположливите депозити преку ноќ за 0,25 п.п. од 0,15% на 0,40%.

Примарни пари

Во јуни 2022 година, примарните пари⁶ се намалија за 4,7% на годишно ниво. Намалувањето на примарните пари се должи на падот на вкупните ликвидни средства за 7,6% и намалувањето на готовите пари во оптек за 1,4%.

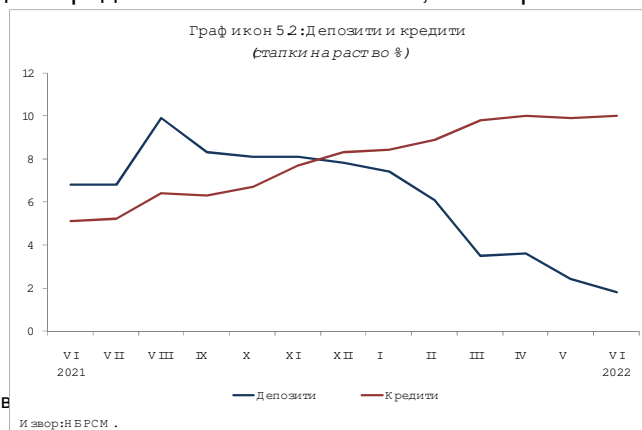
На месечно ниво, примарните пари се зголемија за 0,3%, што е резултат на зголемувањето на вкупните ликвидни средства на банките за 0,3% и растот на готовите пари во оптек за 0,4%.

Депозитен потенцијал⁷

Вкупните депозити на банките во јуни 2022 година се зголемија за 0,4% на месечно ниво. Секторската анализа укажува дека споредено со претходниот месец, депозитите на приватните претпријатија се

⁶Примарните пари се пресметани како збир од задолжителната резерва во денари и во девизи и во денари).

⁷НБРСМ ги објави податоците од монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки, по нова методологија. Методолошките промени се направени заради усогласување со препораките од новообјавениот Прирачник и упатство за монетарната и финансиската статистика на ММФ од 2016 година (MFSMCG – IMF, 2016) и Техничката мисија на ММФ од областа на монетарната и финансиската статистика во НБРСМ од 2015 година.

намалија за 0,7%, додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 1,0%.

Од аспект на валутата, во јуни 2022 година споредено со претходниот месец, депозитите во домашна валута се зголемија за 0,1%, како и депозитите во странска валута кои регистрираа раст од 0,9%.

Вкупниот депозитен потенцијал во јуни 2022 година оствари раст од 1,8% на годишна основа. Анализирани според валутата, депозитите во домашна валута се намалија за 6,4% на годишно ниво, додека депозитите во странска валута се зголемија за 13,8%, споредено со истиот месец претходната година.

Од аспект на секторот, на годишно ниво овој месец депозитите на претпријатијата бележат пад од 3,9%, додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 5,2%

Според рочноста, на годишно ниво краткорочните депозити се зголемија за 10,3%, а долгорочните депозити се намалија за 11,1%.

Валутната структура на депозитите и понатаму останува стабилна, при што учеството на депозитите во домашна валута доминира во депозитната база и изнесува 54,4 %.

Табела 5.1. Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор;

Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор (јуни 2022 година)	Во милиони денари	Месечна промена	Годишна промена
Депозитен потенцијал	455.351	0,4%	1,8%
Според валута:			
<i>Денари</i>	247.688	0,1%	-6,4%
<i>Странска валута</i>	207.663	0,9%	13,8%
Според рочност:			
<i>Краткорочни</i>	205.456	0,4%	10,3%
<i>Долгорочни</i>	90.507	-0,9%	-11,1%
Кредити на приватен сектор	407.774	1,0%	10,0%
Според валута:			
<i>Денари</i>	239.270	0,3%	9,8%
<i>Странска валута</i>	168.504	2,1%	10,1%
Според рочност:			
<i>Краткорочни</i>	68.815	2,1%	15,2%
<i>Долгорочни</i>	322.670	0,9%	9,7%
<i>Сомнителни и спорни побарувања</i>	13.071	0,2%	2,4%

Извор: НБРСМ

Кредити на банките

Во јуни 2022 година, вкупните кредити на банките кон приватниот сектор се зголемија за 1,0% во споредба со минатиот месец. Секторската анализа укажува дека на месечно ниво кредитите кон претпријатијата и домаќинствата се зголемија 1,2% и 1,0%, соодветно. Од аспект на валутата, во јуни 2022 година, на месечно ниво денарските кредити се зголемија за 0,3%, а девизните кредити за 2,1%.

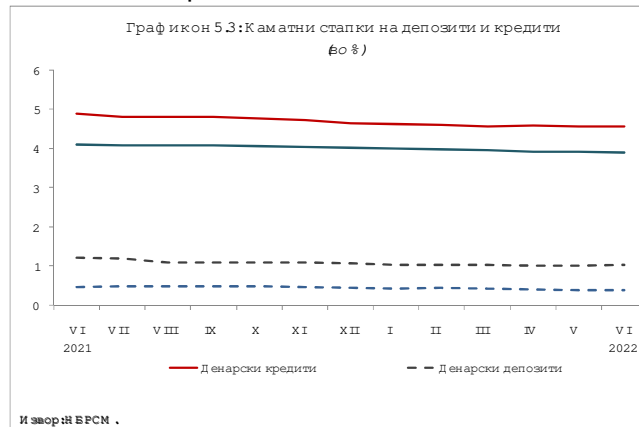
На годишна основа, во јуни 2022 година вкупните кредити се зголемија за 10,0%, во услови на раст на кредитите на домаќинствата од 7,7% и раст на кредитите кон претпријатијата од 12,0%. Кредитите во домашна валута се зголемија за 9,8%, а кредитите во странска валута за 10,1%.

Од аспект на рочноста, долгорочните кредити бележат годишен раст од 9,7%, а краткорочните кредити од 15,2%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во јуни 2022 година, вкупната каматна стапка на кредитите се намали за 0,01 п.п. во споредба со претходниот месец и истата изнесува 4,27%. Каматната стапка на денарските кредити остана непромената на месечно ниво и изнесува 4,57%, додека каматната стапка на девизните кредити се намали за 0,01 п.п. во споредба со претходниот месец и изнесува 3,91%.

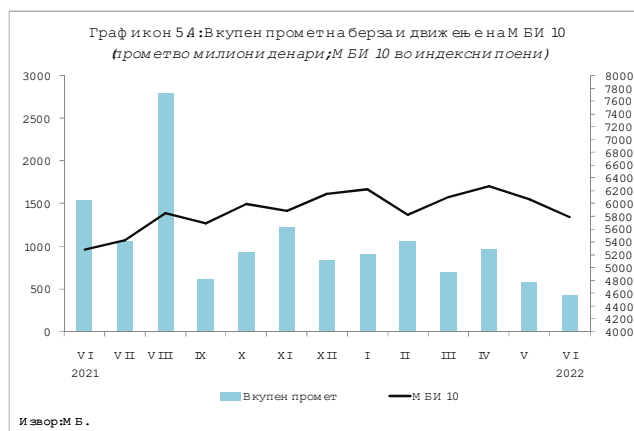
Вкупната каматна стапка на депозитите во јуни 2022 година изнесува 0,67% и е непромената во однос на минатиот месец. Каматната стапка на денарските депозити се зголеми за 0,01 п.п. на месечно ниво и изнесува 1,03%, додека каматната стапка на девизните депозити остана непромената во споредба со претходниот месец и изнесува 0,40%.

Пазар на капитал

На пазарот на капитал, во јуни 2022 година вкупниот промет на берзата регистрираше пад од 26,2% на месечно ниво како резултат на намалувањето на прометот од класичното тргување за 31,8%, додека прометот од блок трансакциите регистрираше раст од 3,3%.

Вкупниот промет на берзата во јуни 2022 година изнесуваше 426,4 милиони денари и истиот е намален за 72,5% на годишно ниво.

Македонскиот берзански индекс МБИ-10 на крајот на јуни 2022 година изнесуваше 5.787,23 индексни поени, при што на месечно ниво индексот е намален за 4,7%, а во однос на истиот месец претходната година регистрираше раст од 9,6%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на јуни 2022 година изнесуваа 3.166,11 милиони евра и во однос на претходниот месец се намалија за 2,1%, а во однос на јуни 2021 година регистрираа пад од 22,7%.